

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018

PLAATS/DATUM

Utrecht, 13 maart 2025

KENMERK

2025-003

ONDERWERP

Onderwijskansen

Geachte leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Woensdag 26 maart aanstaande spreekt uw Kamer in een commissiedebat over de kansen van leerlingen in het funderend onderwijs. Het bieden van kansen aan onze leerlingen is een belangrijke opdracht waarvoor we samen aan de lat staan. In deze brief onderstrepen we het belang van een kansrijke start voor ieder kind en pleiten we nogmaals voor een herbezinning op ons stelsel van vroege selectie.

Ook spreken we onze waardering uit voor de toezegging van de staatssecretaris om te verkennen wat ervoor nodig is om naar één doorstroomtoets te gaan en om kritisch te kijken naar de functies van deze toets.

1. Start onderzoek naar het selectiemoment in ons onderwijs

Om de kansen van leerlingen binnen het funderend onderwijs te vergroten, is het belangrijk dat we het fundamentele gesprek kunnen voeren over het selectiemoment binnen ons stelsel. In Nederland worden leerlingen namelijk al op jonge leeftijd, rond 11 à 12 jaar, geselecteerd voor een onderwijsniveau in het voortgezet onderwijs. In internationaal perspectief vormt Nederland daarmee een uitzondering. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de vroege selectie vooral negatief uitpakt voor leerlingen die langer de tijd nodig hebben om op het best passende niveau te komen.

Binnen onze vereniging zien we een groeiend ongemak rond de afname van de doorstroomtoets en de verplichte bijstelling op basis van het toetsadvies. Vier scholen besloten om deze reden dit jaar in eerste instantie geen doorstroomtoets af te nemen. In lijn met het advies 'Later selecteren, beter differentiëren' van de Onderwijsraad pleit de PO-Raad voor later selecteren. Hierdoor kunnen we afscheid nemen van het schooladvies en de doorstroomtoets en krijgen leerlingen de kans om zich optimaal te ontwikkelen.

Om een volgende stap op dit dossier te kunnen zetten, pleiten wij voor een onderzoek naar hoe we tot een beter selectiemoment binnen ons stelsel kunnen komen, met daarbij veel oog voor de praktische uitwerking.

2. Zet binnen het huidige gemankeerde systeem in op één doorstroomtoets

Voor de periode waarin het kabinet en uw Kamer toch vasthouden aan een systeem waarin leerlingen aan het einde van de basisschool een doorstroomtoets moeten maken, roept de PO-Raad op om terug

te gaan naar één aanbieder van de doorstroomtoets. Hiermee kan binnen het huidige gemankeerde systeem tenminste worden voorkomen dat een leerling die een toets maakt van toetsaanbieder A meer kans maakt op een bijgesteld schooladvies dan een leerling die een toets maakt van toetsaanbieder B.

In dit kader spreken wij ook onze waardering uit voor de toezegging van de staatssecretaris om in lijn met de aangenomen motie van het Kamerlid Rooderkerk (D66) uiteindelijk toch te verkennen wat er nodig is om naar één doorstroomtoets te gaan.

3. Indexeer maximale uurprijs voor kinderopvang ook in 2026

Het is belangrijk dat alle kinderen drempelloos toegang krijgen tot kinderopvang. Ieder kind verdient een gelijke start en een goede voorbereiding op de basisschool. Kinderen die met een achterstand op de basisschool beginnen, halen deze in de jaren daarna bijna niet meer in. Ook verhoogt het de werkdruk van leerkrachten in het primair onderwijs als er meer leerlingen met een achterstand in de klas zitten. Zeker nu er geen politieke steun is voor het loslaten van de arbeidseis, benadrukken we het belang om oog te hebben voor de toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen.

Door de maximale uurprijs voor kinderopvang in 2026 niet te indexeren terwijl de kosten voor kinderopvangorganisaties stijgen, gaan de laagste inkomens verhoudingsgewijs meer betalen. Bovendien werkt dit negatieve effect voor lage inkomens structureel door, ook na 2026. Dit verslechtert de toegankelijkheid van kinderopvang voor de kinderen die kinderopvang het hardst nodig hebben. De PO-Raad roept daarom op om het maximale uurtarief in 2026 alsnog te indexeren om zo de betaalbaarheid van de kinderopvang voor de lagere inkomens te beschermen.

Uiteraard zijn we altijd bereid om de inhoud van deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad